

NÄTVERKAR FÖR UNGDOMARNAS BÄSTA

På bilden: Yvonne Grönlund och Satu Laitila från Centret för livslångt lärande

Diskussioner om arbetslösa ungdomar, stödåtgärder och nätverkande var på agendan när Navigatorn Österbotten bjöd in samarbetsparter och utvecklingsprojektet TESSU till ett seminarium i Härmä. Målet var att samla kunskap och bygga nätverk för att gynna navigatorverksamheten.

Navigatorerna, eller Ohjaamo på finskt håll, är ett nätverk som arbetar med att förenkla de ungas väg till arbetslivet genom sysselsättning, studier och rehabilitering. Tanken är att motverka ungdomsarbetslösheten. Onsdagens seminarium hade omkring 130 deltagare med personal från Österbottens-, Mellersta Österbottens- och Södra Österbottens Navigatorer samt samarbetsparter och ungdomsarbetare.

– Vi försöker skapa olika tjänstepaket så att ungdomarna på bästa vis slipper vidare i livet. Navigatorn har även fått statlig finansiering från och med 1 januari. Då delas dessa medel upp för att försäkra fortsättningen av verksamheten efter projektperioden. Medlen delas mellan Navigatorns enheter enligt mängden ungdomar, mängden ungdomar utan utbildning eller arbete och ungdomar med invandrarbakgrund. Alla delar måste vara starka, säger **Nina Waxlax**, projektchef på Navigatorn Österbotten.

På bilden: Projektchef Nina Waxlax på Navigatorn Österbotten

Waxlax menar att processen går framåt med verksamhetsplaneringen. En av projektets ambitioner är att förenkla de ungas väg till arbetslivet genom att erbjuda färdiga lösningar, allt från en lucka.

– Jag upplever att vi har kunnat bygga upp servicepaket från service som redan existerar ute i samhället. Genom att samla tjänster till en enda plats blir helheten mycket mera greppbar, säger Waxlax.

Olika jobb krävs på olika håll

Förutom att erbjuda karriärsvägledning ska Navigatorerna också stå för det sociala. Planerare **Yvonne Grönlund** på Centret för Livslångt Lärande (CLL) understryker även vikten av kommunikation i ett projekt som detta.

– Det är ett koncept som ej går att införa på samma vis på alla ställen. Varje stad eller ort har olika andelar unga, arbetslösa och invandrare. Det krävs en input för att hitta de lokala faktorerna och för att sedan kunna jobba vidare utgående från det, säger Grönlund.

CLL är delaktiga i Navigatorverksamheten genom TESSU-projektet. Projektet arbetar med att leda och sporra utvecklingsarbetet parallellt med Navigators egna verksamhet.

Aktiverande seminarium

På bilden: Antti Joensuu från Arbets- och Näringsministeriet

Dagens program varvades med mat, inbjudna talare samt lite stand-up med skådespelaren **Tom Pöysti**. Gästtalarna var **Janne Savolainen** och **Antti Joensuu** från Arbets- och Näringsministeriet, samt forskaren **Matilda Wrede-Jäntti**.

– Det har fungerat bra, alla tre talarna hade olika synvinkel och utgångspunkt men ändå tyckte jag att det var som om de pratade med en mun. Effekten blir att människorna blir mera intresserade för oss, de blir aktiverade. Samtidigt är seminariet en hjälp för nyare navigatorenheter, vi kan dela med oss kunskap och ge dem en liten boost, säger Waxlax.

Navigator-projektet har finansierats med medel från Europeiska Socialfonden (ESF), Vasa stad, Vasa yrkesinstitut, Korsholms kommun samt Kustregionens läroavtalsbyrå. Under februari 2018 kommer denna finansiering att ta slut och i stället finansieras den fortsättande verksamheten på statlig nivå.

– Resurserna räcker till några anställda. Det som behövs är ett större samarbete med andra organisationer och kommuner. Det kan gälla lokaler, att involvera ungdomssekreterare i navigatorverksamheten, eller också finansiellt stöd. Men ännu kan jag inte säga hur verksamheten kommer att se ut i framtiden eftersom planeringen pågår för fullt, säger Waxlax.

Arbetsmarknaden har förändrats

På bilden: Forskaren Matilda Wrede-Jäntti är insatt i frågor angående ungdomsarbetslösheten

Ungdomsarbetslösheten är ett fenomen som kan tvinga en ansenlig grupp människor till känslor av hopplöshet och utanförskap. Enligt forskare Wrede-Jäntti kan Navigatorn vara en del av lösningen.

– Jag tror inte att det är Navigatorn som direkt har minskat ungdomsarbetslösheten, det beror nog mera på det övergripande ekonomiska läget. Men visst, de hjälper. Det är väldigt viktigt för ungdomars välmående att ha någonstans att gå till. Det finns Arbetskraftsbyrån som gör ett gott arbete, men om det inte finns arbeten att hänvisa folk till så blir det genast svårare, säger Wrede-Jäntti.

Wrede-Jäntti var en av de inbjudna talarna. Föredraget gick in på hennes forskning om unga arbetslösa. Hon menar att de flesta ungdomarna inte är lata, men att hela arbetsmarknaden har ändrats under senare tid.

– Det finns massor med forskning som visar på att arbetslösheten hänger ihop med ekonomin och att ungdomarna är de som ligger sämst till när det går dåligt. De kan inte hävda sig på arbetsmarknaden på samma vis när de kanske bara har en liten eller ingen arbetserfarenhet alls, säger Wrede-Jäntti.

Wrede-Jäntti menar att ungdomarnas kontakt till arbetslivet har blivit begränsad.

– När jag var 14 år kunde jag gå ner till närbutiken och be om sommarjobb. Det kan man inte göra lika lätt längre. Nu ska man fylla i formulär som försvinner i mängden. Min upplevelse är därför att allt blivit så systematiserat att du inte vet vem som handlägger ditt ärende. Du svischar i väg ett formulär och sen har du ingen aning om var det är. Det är så ansiktslöst, säger Wrede-Jäntti.

Sociala kontakter behövs i en värld där allt mer sköts på internet

En övergång till en djupare byråkrati, digitaliserade system och ökade krav leder till att allt fler ärenden sköts digitalt. Enligt Wrede-Jäntti behöver såväl ung som gammal en plats att pejla sina åsikter och få hjälp. Särskilt ungdomar drar nytta av ett ansikte, en social kontakt.

– Systemet har blivit sånt att allt ska göras digitalt. Men unga är inte alls särskilt trygga med att fylla i blanketter trots att de kan en del på datorn annars. Alla vet inte hur man skriver en CV eller hur man lyfter upp sin sak. De behöver en plats där man inte behöver fylla i blanketter eller ha en diagnos för att ens kvala in för att sedan stå i kö i tre veckor, säger Wrede-Jäntti.

Ett centralt tema för debatten var lågtröskelverksamheten. Att besöka Navigatorn ska vara snabbt, lätt och enkelt.

– Man ska kunna komma in och berätta och kunna se en människa. Jag ser därför det här som en bra modell, men jag är inte säker på att alla behöver det. Viktigast blir därför att hitta dessa ungdomar och nå dem på ett sätt så att man kan hjälpa dem, säger Wrede-Jäntti.

Navigatorn som en extra förälder

På bilden: varmas biträdande rektor Johan Lindman och Outi Korkeakoski från NTM-centralen

Johan Lindman, biträdande rektor på Vamia, understryker samma dilemma i paneldebatten. Han menar att Navigatorn har potential att bli en extra förälder, ett extra stöd, för den som saknar detta.

– Grovt taget har vi ett tvåtredjedelssamhälle som utvecklats de senaste tio åren. Två tredjedelar klarar sig hur bra som helst men en tredjedel saknar det stöd och hjälp som går att få. Där kunde Navigatorn bli en pusselbit, säger Lindman.

Ett annat centralt tema i paneldebatten var användningen av workshops, alltså så kallade verkstäder. I ungdomsverkstäder får unga sociala kontakter och stöd, vistas i en avslappnad, fördomsfri miljö och samtidigt utveckla färdigheter och rutiner i vardagen. Till dessa verkstäder kan det även hör till att få vägledning och hjälp när det gäller att söka jobb och skriva CV.

Navigatorn Österbotten ingår i spetsprojektet för att genomföra ungdomsgarantin i regionen. Verksamheten inleddes 2015 och kommer att fortgå till februari 2018. Därefter är avsikten att navigatornätverkets arbete ska fortsätta som en permanent verksamhet. Navigatorn riktar sig till de som är 15 till 29 år gamla för att vägleda, gagna och stöda positiva övergångar. Det förutsätter både socialt- och vägledande stöd.

På bilden: Päivi Kauppila deltar i TESSU-projektet genom Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)

På bilden: Satu Laitila på CLL ledde Navigatorn

Text och alla bilder: Stefan Westergård